

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ที่แสวงหา แสวงหาสังฆธรรมอันนี้ วันจะขึ้นปีใหม่ พอจะขึ้นปีใหม่นะ ทุกลัทธิ ศาสนาจะสอนให้ทำคุณงามความดี เห็นใหม่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มันมีศาสนาหล่อหลอมพวกเราให้เราอยู่ร่วมกันได้ด้วยความปลอดภัย

ถ้าไม่มีศาสนา เห็นใหม่ รัฐบาลจะบอกเลยว่า ใครอยู่ใกล้วัดไหนให้กลับไปทำบุญวัดนั้น ใครนับถือลัทธิศาสนาใดก็ให้ทำตามกิจกรรมของลัทธิศาสนานั้น เพื่ออะไรละ เพื่อหัวใจนี้ไง หัวใจมันเร่าร้อนนะ หัวใจเร่าร้อน หัวใจมันหาที่พึ่ง แล้วหาที่พึ่งหาที่ไหนล่ะ หาที่พึ่งนะ เราจะมาทำบุญกุศลกัน เราว่าบุญกุศล อยากพึ่งบุญกุศล

บุญยังไม่รู้จัก รู้จักแต่เบงกั คิดว่าเบงกัเป็นบุญไง คิดว่าบุญกุศลคือลาภสักการะสิ่งที่ได้มา อันนั้นมันเป็นอำนาจวาสนาของคนนะ ถ้าคนมีมากมีน้อย เขาขวนขวายของเขามา ไอ้คนที่มีความสุขในหัวใจ จะมีมากมีน้อยนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งเลยนะ มันไม่ใช่เรื่องเดียวกัน เรื่องนั้นมันเป็นเรื่องนั้น วัตถุประสงค์เป็นเรื่องวัตถุประสงค์ เรื่องของหัวใจเป็นเรื่องของหัวใจใจ แต่หัวใจมันอาศัยวัตถุประสงค์นั้นเป็นที่พึ่งอาศัย พอเป็นที่พึ่งอาศัยนะ มันก็ลืมตัวเองไปเกาะสิ่งนั้น

จะว่าทุกข์ มันทุกข์จริงๆ เกิดมา อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สัจจะความจริงมันเป็นแบบนั้นๆ คนเราต้องขวนขวาย แต่การขวนขวายด้วยความซึ้นบาน การขวนขวายด้วยสติด้วยปัญญา มันไม่เดือดร้อนจนเกินไป

แต่การขวนขวายของเราขวนขวายด้วยความทุกข์ความยาก ขวนขวายด้วยการบีบคั้น ขวนขวายด้วยความระทมใจ มันทุกข์ แต่ถ้าเราขวนขวายมันต้องขวนขวายอยู่แล้ว สิ่งมีชีวิตมันต้องดิ้นรน สิ่งมีชีวิตมันต้องขวนขวาย ต้องดำรงชีวิตของมัน แต่การดำรงชีวิตนั้นดำรงชีวิตไว้ด้วยบุญกุศล เราไปวัดไปวาทีไปเพราะเหตุนี้

เราทำบุญกุศลของเรา ทำบุญกุศล เราเสียสละ เสียสละเพื่อใคร เสียสละเพื่อหัวใจดวงนี้ หัวใจนะ ถ้ามันไม่ทุกข์ไม่ยากนะ มันยังไม่มีคุณค่าเท่าไรหรอก แต่หัวใจถ้ามันทุกข์มันยากขึ้นมา มันหาทางออกขึ้นมาแล้วมันจะแสวงหาของมันไง แล้วหัวใจที่มันทุกข์มันยากจะเอาอะไรไปรักษามันล่ะ มันมีกรรม กรรมมันคืออะไรล่ะ กรรมก็อยู่ในตัวพระไตรปิฎกไง กรรมก็อยู่บนหิ้งนุ่นนะ กรรมอันนั้นเราไปเคารพบูชาเวลาเราจุดธูปจุดเทียนไหว้พระ เราไหว้พระเพื่ออะไรล่ะ ให้หัวใจมันมีที่พึ่ง หัวใจนี้ให้มีที่พึ่ง

คนเราทุกคน เวลาเด็กน้อยมันคิดถึงพ่อแม่มัน เวลามันเก่ง มันพุดจาเก่งทั้งนั้นนะ ถ้าพ่อแม่ไม่ให้มันมันกินมันก็อยู่ไม่ได้หรอก นี่ไง มันพุด มันเก่งไปหมด แต่มันก็ต้องอาศัยพ่อแม่มันอยู่ จิตใจ จิตใจที่มันทุกข์มันยาก เราจะอาศัยอะไร อาศัยพ่อแม่ พ่อแม่ก็ได้แต่ปลอบใจ พ่อแม่ให้แต่วัตถุเท่านั้นนะ แต่สังกรรมๆ มันมาจากไหน

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์เป็นผู้นำ แต่เวลาศาสนา ศาสนาทุกศาสนาหล่อหลอมคนให้จิตใจมันมีความแบ่งปัน ถ้าความแบ่งปันอันนั้น เราไม่ทุกข์จนเกินไป

“ของกูๆ” อะไรก็เป็นของกูหมดเลย ถ้า “ของกูๆ” ใครแตะไม่ได้เลย ใครแตะไม่ได้ ใครแตะแล้วเป็นอันว่าเดือดร้อน

ฝึกหัดมัน ของอะไร ของเรา เราหามาเราก็หามาด้วยน้ำพักน้ำแรงเรานี้แหละ เพราะเราหามาด้วยน้ำพักน้ำแรง ถ้าจิตใจเราพัฒนา มันรู้จักเสียสละของมัน ถ้ามันเสียสละ สิ่งของมันเหลือ สิ่งของมันเกินไป เราเสียสละ เสียสละเพื่อประโยชน์กับเราไง เสียสละเพื่อหัวใจดวงนี้ไง ถ้าหัวใจดวงนี้ ให้มันผ่อนคลาย ถ้ามันผ่อนคลาย มันถึงเครียดเกินไป มันถึงเครียดในหัวใจ นี่พุดถึงการเสียสละ ถ้าเสียสละเพื่อหัวใจดวงนี้นะ

ฉะนั้น เวลาเราจะไปวัดไปวา ถ้าไปวัดไปวา ไปวัดไปวาที่ข้างบ้าน วัดที่เขาแสวงหาต่างๆ เขาก็จะหาแต่วัตถุนั้น เขาจะเชิดชูกันได้ว่าวัดที่เจริญเขาต้องมีสิ่งปลูกสร้างที่งดงาม เขาบอกว่าเจ้าอาวาสเป็นผู้ที่มีบารมีสร้างสิ่งนั้นมา พอสร้างสิ่งนั้นมา ทุกคนก็ไปแข่งขันกันที่วัตถุกันที่สิ่งก่อสร้างนั้น

แต่ถ้าเราเป็นวัดปฏิบัติ เราไปวัดปฏิบัติ เวลาใครมาใหม่ เราช่วยกันคนละไม้คนละมือ เรามีน้ำใจต่อกันไง มันเครื่องอาศัย เราแบ่งปันกัน ทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เราหลีกเร้นกัน เราหลีกเร้น เรามาวัดปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่ออะไรล่ะ

ปฏิบัติ เริ่มต้นตั้งแต่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศาสนาหล่อหลอมคนให้มีน้ำใจต่อกัน ถ้าหล่อหลอมคนให้มีน้ำใจต่อกัน มันก็น้ำใจทางโลก มันเป็นวัฒนธรรมประเพณี ทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดีๆ คนดีแล้วไปไหนล่ะ คนดีก็ตายหมด คนดีก็ต้องตายนะ

เราเกิดมาชาติหนึ่ง เราเกิดมาชาติหนึ่งนะ ปฏิสนธิจิตเกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาดิกะ การกำเนิด ๔ เราไปห้ามมันไม่ได้หรอก มันมีของมันเพราะมันมีเวรมีกรรมของมัน เพราะเราทำ ทุกคนทำกรรมดีกรรมชั่วมา กรรมดีกรรมชั่วนั้นฝังมาแต่จิต ปฏิสนธิจิตๆ เวลาเขาระลึกอดีตชาติ อดีตชาติก็ระลึกไปที่จิตของตัวเองนั่นแหละ จิตตัวเองเคยเกิดบนภพใดชาติใด มันฝังลงที่จิตนั่น เวลาย้อนกลับไปมันก็ย้อนกลับไปทีนั้น แล้วมันมาเกิด กำเนิดอันนั้น ด้วยเวรด้วยกรรมอันนั้นมันต้องให้กำเนิด พอกำเนิดขึ้นมา กำเนิดเป็นคนชาติหนึ่งๆ เกิดมา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอน สอนให้สิ้นสุดแห่งทุกข์

“โอ้โฮ! สิ้นสุดแห่งทุกข์เชียวหรือ แล้วเมื่อไหร่มันจะสิ้นสุดล่ะ”

สิ้นสุดอย่างนี้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ก็เพราะว่าชำระกิเลสนี้แหละ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นสุดแห่งทุกข์ เป็นศาสดา นั่นนะเป้าหมายทีนั้น แต่เวลาเผยแผ่ศาสนา มา เราก็บุญกุศลๆ ก็อ้างบุญกุศล แล้วบุญกุศลก็อ้างกันแต่วัตถุใจ ใครมีมากมีน้อย อ้างกันตรงนั้นใจ

เราเป็นคนทุกข์คนจน เราจะไม่มีเลขก็ไม่เป็นไร เรามาวัดมาวา มาวัดมาวา เรามาด้วยค่าของน้ำใจ คนเรานะ อำนาจวาสนามันไม่เหมือนกันหรอก กำลังคนไม่เหมือนกัน เราจะมีมากมีน้อย เราอนุโมทนาไปกับเขา เราขึ้นบานไปกับเขา นี่ใจ เวลาขึ้นบานไปกับเขา หัวใจมันมีคุณธรรม มันขึ้นบานไปกับเขา เราทำของเราได้มีกิจกรรมแล้ว เรามาวัดมาวา เราทำเพื่อเหตุนี้ใจ มาวัดปฏิบัติ เขาปฏิบัติ เขาปฏิบัติเพื่อใจ เพื่อน้ำใจ เห็นไหม

ฉะนั้น เวลามาวัดแล้ว สิ่งที่มา เราได้เสียสละแล้ว เราจะพูด เสียสละนี่คือค่าน้ำใจแล้วแหละ ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เดี่ยวจะถวายปัจจัย สดางค์นั้นนะไม่ต้องก็ได้ ไม่จำเป็น ไม่ต้องมาวัดแล้วต้องมาทำบุญกุศลแล้วยังต้องถวายสดางค์อีก ไม่ต้อง โอ้เรื่องสดางค์ โอ้เรื่องที่เขาถวาย เพราะเขามากันตอนบ่ายๆ

พอจบตรงนี้แล้วนะ เดี่ยวคนนู้นมาคนนี้มา อยากมาทำบุญๆ ก็เปิดทางให้เขา แต่ของเราไม่ต้อง ไม่ใช่ เห็นคนอื่นทำก็ต้องทำแบบนั้น

แล้วเด็กๆ เด็กๆ ต้องมีบัตรๆ...ไม่ต้องๆ ไม่ต้องมีบัตร ค่าน้ำใจ มันอยู่ที่ค่าน้ำใจ บุญมันอยู่ที่นั่น บุญมันไม่ได้อยู่ที่เศษกระดาษอันนี้ แต่เศษกระดาษอันนี้โลกเขาตื่นตื่นกัน โลกเขาเอาไว้ใช้จ่ายชำระหนี้กัน เราก็อย่างนั้นนะ ค่าน้ำใจๆ นี่สำคัญ

ภิกษุเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เข้าออกบิณฑบาตนะ ค่ายน้ำใจของเขา เขาระลึกถึงชาวพุทธ ตื่นขึ้นมาเขาหุงหาอาหารของเขาเพื่อดำรงชีพของเขา เพราะแต่เดิมเรากสิกรรม เข้าต้องหุงหาอาหาร ทานข้าวเสร็จแล้วเขาก็บออาหารไว้กินกลางวัน ออกไปทำไร่ไถนาของเขา ภิกษุภิกษาจาร เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง น้ำใจอันนั้นเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เลี้ยงชีพไว้ทำไมละ เลี้ยงชีพไว้ชวนขวย เลี้ยงชีพไว้ประพฤติปฏิบัติ เลี้ยงชีพไว้เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาให้เกิดคุณธรรมขึ้นมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาออกบวช ข้าวรำลือไป พระเจ้าพิมพิสารปกครองแคว้นแคว้นที่ใหญ่กว่า เป็นกษัตริย์เหมือนกัน ก็คิดว่าเขาโดนปฏิวัติออกมา ให้กองทัพครึ่งหนึ่งนะ ให้เจ้าชายสิทธัตถะไปเอาอำนาจคืน

เจ้าชายสิทธัตถะบอกไม่ใช่ ภูมิใจ เต็มใจ บารมีเต็ม จะออกมาพระโพธิญาณ อยากจะหาสิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

พระเจ้าพิมพิสารสัญญาไว้เลย ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมเมื่อไหร่ ให้กลับมาสอนด้วย ให้กลับมาสอนด้วย นี่เพื่อแผ่ขนาดนั้นนะ

นี่เราเลี้ยงชีพไว้ทำไม เลี้ยงชีพไว้ชวนขวยใจ เลี้ยงชีพไว้ชวนขวย มาวัดปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาค้นคว้าหาจิตของเรานะ ถ้าไม่รู้จักหาจิตของเรา ไม่รู้จักที่เกิด ปฏิสนธิจิตมันมาเกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ มันมาเกิดเป็นเรา แล้วเราจะชำระความไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วจะไปตะครุบเงากัน ไปดูที่ความคิดใจ

ความคิด เรามีศรัทธามีความเชื่อ มีความคิด ความปรุ้ง ความแต่งขจรขจายไปทั่ว คิดได้ร้อยแปดเลย เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จินตนาการจะพันทุกขั้ว

ดูพระเราสิ เวลาพระเรา หลวงตาท่านสอนบ่อย ถ้าไม่ทำอะไรเลยมันก็เหงา มันก็ต้องหาอะไร ทำพอแก้รำคาญ พอทำไปๆ ไม่ทำมันรำคาญ ที่แรกก็ทำแก้รำคาญไง นี่สังขารมันคิด ชั้น ๕ มันคิดเลย เรานั่งว่างๆ หาอะไรทำแก้รำคาญ พอทำไปๆ มันคิด มันชอบ ไม่ทำมันรำคาญ

นี่ไง ถ้าปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง นี่ควบคุมมัน ควบคุมมัน เรามีสติปัญญา อันนั้นถึงงาน ฉันทะถึงงาน เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิถึงงาน มันงานเหมือนกันหมด แต่ชอบหรือไม่ชอบ เวลากินนี่ชอบ นี่ไม่ใช้งาน อันนี้เป็นความสุข เวลาจะหามาเพื่อจะกิน อันนี้ทุกข์ งานเหมือนกัน ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามันจะรักษาใจของเรา

ให้ทำงาน งานของเขา งานของฆราวาสเขา เขาต้องหาปัจจัยเครื่องอาศัยของเขา นี่ทางคับแคบ คับแคบว่าสิ่งนั้นเขาต้องหาปัจจัย ๔ หามาเพื่อเลี้ยงชีวิต เลี้ยงชีวิตเสร็จแล้วอยากจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ต้องประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติก็กลัวว่าพรุ่งนี้เช้าจะไปหาปัจจัย ๔ ไม่ไหว นี่กิเลส มันอ้างอย่างนั้นนะ

ภิกษุเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร สละสถานะของความเป็นฆราวาสมาเป็นภิกษุ ภิกษุเห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นภัยในวัฏสงสาร เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ เลี้ยงชีพด้วยปณิธานขึ้นมาเพื่อจะประพฤติปฏิบัติ เพื่อหาความสุข ความสงบระงับ

นี่ไง เราจะบอกว่าทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่ศาสนาไหนชี้เข้าไปถึงที่เกิด ที่แก่ ที่เจ็บ ที่ตาย อะไรมันมาเกิด เกิดมาทำไม อยู่ทำไม แล้วเวลาจะตายไป ตายไปด้วยความละล้าละลัง ตายไปด้วยความทุกข์ความยาก

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตาย เดินไป เดินตรงก็ไปจะไปตาย เทศน์ไปสอนตลอดทาง แม้แต่วันสุดท้าย นายจุนทะได้ข่าวมาก็มาถวายอาหารองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถวายสุกรมัททวะ แล้วฉันไม่ได้ เพราะร่างกายมันชราภาพเต็มทีแล้ว แล้วฉันไปคนอื่นมันก็ขวยไม่ได้ ให้ไปเททิ้ง

สุดท้ายแล้วก็บังเกิด “อานนท์ เธอบอกเขาอะไร ถ้าเราตายไป เขาจะหาว่าไปกินอาหารมือสุดท้ายของนายจุนทะ อาหารเป็นพิษขึ้นมาไปตาย นายจุนทะเขาจะมีเวรมีกรรมตลอดไป ให้บอกเขาว่าอาหารที่ถวายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีผลประเสริฐมีอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือฉันอาหาร

ของนางสุชาดาแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงซึ่งกิเลสนิพพาน กิเลสตัดหาความทะยานอยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หักเรื้อนยอดอันนั้นไป แล้วอีกคราวหนึ่งเราได้ฉันอาหารของนาย จุนทะแล้วเราถึงซึ่งขันธนิพพาน”

ขั้นที่คือขั้น ๕ คือภาระหน้าที่ ร่างกายและความคิดที่มันสะอาดบริสุทธิ์ สิ่งที่เหลือไว้ ๔๕ ปี ขันธนิพพาน ต้องสละมันทิ้ง

ในคราวทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีผลอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือฉันอาหาร ของนางสุชาดาแล้วถึงซึ่งกิเลสนิพพาน กิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า ชำระล้างไปโดยมรรคญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อีกคราวหนึ่งเราฉันอาหาร ของนายจุนทะแล้วถึงซึ่งขันธนิพพาน เพราะต้องไปสละชีวิตนั้น

นี่ไง เวลาตาย ตายไปด้วยความสุข ตายไปด้วยความพอใจ ตายไปด้วยไม่มีภาระหน้าที่ ตายไป แล้วไม่มีอะไรกังวลเลย นี่ไง ถึงไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายไง

แต่พวกเราตาย กังวลไปหมดเลย ตายแล้วใครจะจัดงานศพให้ก็ไม่รู้ ตายแล้วเขาจะรู้ว่าเราตาย หรือยังก็ไม่รู้ ตายแล้วใครจะส่งข่าวไปให้ใครก็ไม่รู้ ตายแล้วลูกจะคิดถึงเราหรือเปล่านั้นก็ไม่รู้ ตายแล้วลูก เรามันจะห่วงเราหรือไม่ห่วงเราก็ไม่รู้ เห็นไหม ตายไปด้วยความทุกข์ทรมาน แล้วก็ต้องเวียนว่ายตายเกิด กรรมจะพาไปเกิด ความคิดนี้แหละจะพาไปเกิด เพราะมันมีอยู่กับจิต

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปตาย สั่งสอนเขาไปทั่ว บอกเขาไปตลอดทาง ไปถึง สุดท้ายพระอานนท์บอก “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตายไปแล้วทำอย่างไร”

“อานนท์ เธอไม่ต้องเป็นห่วงกังวลหรอก กษัตริย์เขาทำกันเอง”

“แล้วถ้ากษัตริย์เขาจะมาถามว่าทำอย่างไร”

“ก็ทำให้เหมือนจักรพรรดินั้นนะ เวลาตายไปแล้วให้ห่อด้วยผ้าขาว”

นี่จะไปตายยังสอนเขาตลอด สอนคนที่มันยังไม่ตายนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ ไปตายยังสอนเขาไปทั่ว สุดท้ายแล้วเวลาท่านนิพพานไป จบ

นี่พูดถึงว่า ทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่ศาสนาไหนสอนถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้าที่สิ้นสุดแห่งทุกข์มันต้องสอนลงไปที่เกิด แล้วอะไรมาเกิดล่ะ แล้วอะไรมันอยู่ที่ไหนล่ะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปัญญาตนว่าเป็นพระอรหันต์

ฉะนั้น เราทำบุญกุศลเพื่อเหตุนี้ พอสิ้นปี เราชวนขวายเป็นไปทำบุญกุศลกัน ทำ เราก็ทำของเรานั้นแหละ ทำอันนี้เพื่อมงคลชีวิต ทุกคนอยากมีมงคลชีวิต มีความมั่นคงของชีวิตใจ แต่ถ้ามันมีคุณธรรมในหัวใจ ใครจะตื่นเต้นไปอย่างไรเราก็ยิ้มๆ เรามีสติมีปัญญา ดูแลรักษาชีวิตของเรา ทำเพื่อประโยชน์ในชีวิตเรา เอวัง